

InDret

***Reconeixement i execució de resolucions judicials
i documents públics amb força executiva en l'àmbit
comunitari***

Mª Isabel González Cano
Facultat de Dret
Universidad de Sevilla

Working Paper núm: 133
Barcelona, abril de 2003
www.indret.com

Sumari

- 1. Introducció. La més recent evolució comunitària en matèria de reconeixement i execució de resolucions estrangeres**
- 2. El reconeixement i execució en el Reglament (CE) núm. 44/2001 del Consell (“Brussel·les I”)**
 - 2.1. Àmbit d'aplicació. Resolucions judicials, documents públics amb força executiva i transaccions judicials**
 - 2.2. El reconeixement de resolucions judicials. Modalitats, competència i procediment**
 - 2.3. L'atorgament de l'execució. Competència i procediment**
- 3. El reconeixement i execució en la proposta de Reglament sobre el títol executiu europeu**
 - 3.1. Àmbit d'aplicació. El crèdit pecuniari no impugnats**
 - 3.2. Requisits per al certificat del títol executiu europeu en l'Estat d'origen**
 - 3.3. Contingut del títol executiu europeu**
 - 3.4. Normes processals mínimes sobre crèdits no impugnats en l'Estat d'origen**
 - 3.5. Procediment d'execució en l'Estat requerit**

1. Introducció. La més recent evolució comunitària en matèria de reconeixement i execució de resolucions estrangeres

Amb caràcter general, la sentència estrangera o la resolució equivalent que sigui susceptible d'execució, com a acte de sobirania d'un altre Estat, no constitueix títol d'execució a Espanya, tret que l'autoritat judicial espanyola li concedeixi aquest caràcter o força executiva de manera específica i determinada¹.

Fins el moment, cal tenir present que la potestat per reconèixer i executar en territori espanyol resolucions judicials i decisions dictades a l'estranger correspon als jutges i tribunals espanyols (art. 22.1 LOPJ).

Així, el reconeixement es realitza a través del procediment d'homologació o exequatur, atribuït a la Sala 1a del TS (art. 56.4 LOPJ), tret que un Tractat Internacional atorgui la competència a un

¹ MORENO CATENA, *La ejecución forzosa*, a *La nueva Ley de Enjuiciamiento Civil*, t. IV, Madrid, 2000, p. 69; FERNÁNDEZ BALLESTEROS, *La ejecución forzosa y las medidas cautelares en la nueva Ley de Enjuiciamiento Civil*, Madrid, 2001, p. 113; també a *Comentarios a la nueva ley de Enjuiciamiento civil* (coord. per FERNÁNDEZ BALLESTEROS, RIFÀ SOLER, VALLS GOMBÀU), t. II, Barcelona, 2001, p. 2514

altre jutge, conforme a la llei processal espanyola. L'execució o despatx d'execució està igualment atribuït als òrgans jurisdiccionals espanyols com a Jutjats i Tribunals de l'Estat d'execució².

La LEC no regula específicament l'eficàcia a Espanya de sentències estrangeres. L'art. 523.1 disposa sumàriament que perquè una sentència ferma o un altre títol executiu estranger porti aparellada execució a Espanya s'estarà prioritàriament al que disposen els Tractats internacionals i, subsidiàriament, a les disposicions de la legislació sobre cooperació judicial civil internacional, que actualment, atesa la falta de complimentació d'aquesta previsió legislativa (DF 20a LEC), són els arts. 951 a 958 de l'ALEC de 1881 vigents d'acord amb la DD 1.3a de la LEC de 2000.

Quant a l'execució, l'art. 523.2 disposa que es realitzarà conforme a la pròpia LEC, tret que es disposi una altra cosa en els Tractats Internacionals vigents a Espanya.

Per tant, actualment l'exequàtur, amb caràcter general i d'acord amb l'ALEC, és imprescindible per sol·licitar l'execució forçosa, de manera que el títol d'execució estarà integrat per la resolució estrangera més l'homologació atorgada per l'òrgan jurisdiccional espanyol competent, que li dóna eficàcia executiva i força de cosa jutjada a Espanya³.

Ara bé, d'acord amb l'art. 523 de la LEC i l'art. 951 ALEC, la concessió de l'exequàtur es realitzarà en primer terme, d'acord amb els Tractats internacionals, bilaterals o multilaterals entre Espanya i l'Estat d'origen de la resolució⁴.

En l'àmbit comunitari, el Tractat multilateral de més gran impacte en matèria civil i mercantil ha estat el Conveni de Brussel·les de 27 de setembre de 1968, els Títols III a V del qual estableixen un sistema de reconeixement o homologació i execució de resolucions judicials dictades per jutges i tribunals dels Estats part.

Els Estats membres van celebrar el Conveni de Brussel·les en el marc de l'art. 293 del Tractat, relatiu a la competència judicial, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil⁵.

Posteriorment, amb data de 16 de setembre de 1988, els Estats membres i els Estats de l'Associació Europea de Lliure Comerç (AELC), van celebrar el Conveni de Lugano relatiu a la competència judicial i al reconeixement de resolucions judicials en matèria civil i mercantil,

² Fins i tot, podria afirmar-se que la resolució per la qual el jutge espanyol atorga eficàcia o reconeix una sentència estrangera té caràcter "constitutiu", convertint-la en un títol d'execució a tots els efectes com una sentència dictada a Espanya, FERNÁNDEZ BALLESTEROS V., *La ejecución*, op. cit., p. 114

³ MORENO CATENA, *La ejecución forzosa...*, op. cit., p. 70

⁴ És clar que la LEC no regula el reconeixement i execució de resolucions judicials i altres decisions i documents estrangers. S'ha optat per deixar aquesta matèria fora de la LEC, en amparament dels Tractats internacionals i de la futura Llei de cooperació judicial en matèria civil (DF 20a LEC). Fins l'arribada d'aquesta nova llei, la DD única 1.3a de la LEC inclou entre d'altres excepcions a la derogació de l'ALEC els arts. 951 a 958. Entre els Tractats bilaterals es troben els subscrits amb Suïssa, França, Itàlia, Alemanya o Àustria, MORENO CATENA V., *La ejecución...*, op. cit., pp. 73 i 74

⁵ Versió consolidada al DOCE de 26 de gener de 1998. Adhesió d'Espanya en virtut del Conveni de San Sebastià de 26 de maig de 1989

paral·lelament al Conveni de Brussel·les, el qual s'aplica a les resolucions dictades en els Estats de l'associació esmentada⁶.

El Conveni de Brussel·les té un àmbit d'aplicació que exclou les qüestions duaneres, fiscals, administratives, de Seguretat Social, resolucions arbitrals, concursals, sobre estat i capacitat de les persones, règim econòmic matrimonial, successòries i testamentàries (art. 1).

El Conveni distingeix entre el reconeixement de sentències o decisions estrangeres i l'exequàtur, que de forma confusa hom denomina execució.

El reconeixement es caracteritza per quatre característiques essencials:

1. En primer terme, opera generalment de manera automàtica, i comprèn tots els efectes típics de la sentència (bàsicament la cosa jutjada) (art. 25), incloent sentències, interlocutòries, provisions i actes de liquidació de costes.
2. En segon lloc, s'exigeix tan sols que les resolucions tinguin força executiva en l'Estat d'origen, sense que en sigui necessària la fermesa.
3. En tercer lloc, com veurem a continuació, és permesa l'oposició fonamentada del deutor al reconeixement (art. 26).
4. I, en quart lloc, igualment, l'art. 50 inclou el reconeixement de documents públics amb força executiva i transaccions judicials.

La denegació del reconeixement s'articula entorn de causes taxades (arts. 27 i 28), l'abast de les quals veurem més endavant en instruments posteriors, i que són:

1. que el reconeixement sigui contrari a l'ordre públic de l'Estat d'execució;
2. que es tracti de resolucions dictades en rebel·lia del mandat, si no s'hagués entregat o notificat la cèdula d'emplaçament o document equivalent de forma regular i amb temps suficient per defensar-se;
3. que es tracti de resolucions inconciliables amb altres dictades en un litigi entre les mateixes parts en l'Estat d'execució;
4. que sigui una resolució dictada pel jutge d'origen sobre una qüestió d'estat, capacitat, règim econòmic matrimonial, successòria o testamentària, amb desconeixement de normes de Dret Internacional Privat;

⁶ Tant el Conveni de Brussel·les com el de Lugano, tenen la seva base en l'art 220 del TCE (versió de 1958), que estableix que els Estats membres "entablarán en tanto sea necesario, negociaciones entre sí, a fin de asegurar a favor de sus nacionales (...) la simplificación de las formalidades a que están sometidos el reconocimiento y la ejecución recíprocos de las decisiones judiciales y laudos arbitrales".

5. que es tracti d'una resolució inconciliable amb una altra dictada anteriorment per un Estat no contractant, entre les mateixes parts, amb el mateix objecte i la mateixa causa;

6. i, que es tracti de resolucions que desconeguin les normes competencials de les seccions 3, 4 i 5 del Títol II i art. 59 (matèries relatives a assegurances, consumidors i furs competencials exclusius).

Després d'aquests dos instruments internacionals de gran rellevància cal esmentar el Títol VI del TUE, establert en el Tractat de Maastricht de 1992, sobre cooperació en afers de justícia i interior, que faculta el Consell per celebrar Convenis i recomana la seva adopció per parts dels Estats membres d'acord amb les seves normes constitucionals.

La cooperació judicial civil se situa en l'àmbit del III Pilar. Els Convenis més significatius que en sorgeixen són: d'una banda, el Conveni sobre notificació o trasllat en els Estats membres de la UE, de documents judicials i extrajudicials en matèria civil i mercantil, de 26 de maig de 1997⁷ i, per l'altra, el Conveni sobre competència judicial, reconeixement i execució de resolucions en matèria matrimonial i de responsabilitat parental sobre els fills comuns de 28 de maig de 1998⁸, no havent entrat en vigor cap d'ells.

L'entrada en vigor del Tractat d'Amsterdam va comportar la transferència de la cooperació judicial civil del III Pilar al I Pilar (art. K.1 TUE). El Títol VI va passar a ser els arts. 29 a 42 del TUE, que en el TCE s'introdueix com el Títol IV.

Segons els arts. 61.c) i 65 d'aquest últim, la Comunitat adoptarà mesures en aquest àmbit de cooperació judicial civil amb repercussió transfronterera per al correcte funcionament del mercat interior. Entre aquestes mesures es troben la millora i la necessària simplificació dels procediments de reconeixement i execució de resolucions en matèria civil i mercantil.

Així, l'art. 61 disposa que a fi d'establir progressivament un espai de llibertat, seguretat i justícia, el Consell adoptarà mesures en l'àmbit de cooperació judicial civil segons l'art. 65, el qual es refereix expressament a la millora i simplificació d'aquests procediments.

A partir de l'entrada en vigor del Tractat d'Amsterdam, resulten d'especial interès en el compliment d'aquests fins:

1. el Reglament (CE) 1346/2000, del Consell, de 29 de maig de 2000, sobre procediments d'insolvència⁹;

⁷ DOCE 261, de 27 d'agost de 1997

⁸ DOCE 221, de 16 de juliol de 1998.

⁹ DOCE L 160, de 30 de juny de 2000

2. el Reglament (CE) 1347/2000, del Consell, de 29 de maig de 2000, sobre competència, reconeixement i execució de resolucions judicials en matèria matrimonial i de responsabilitat parental sobre fills comuns¹⁰;
3. de la mateixa data, el Reglament (CE) 1348/2000, relatiu a la notificació i trasllat en els Estats membres de documents judicials i extrajudicials en matèria civil i mercantil;
4. el Reglament (CE) 1206/2001, de 28 de maig de 2001, relatiu a la cooperació entre els òrgans jurisdiccionals dels Estats membres en l'àmbit de l'obtenció de proves en matèria civil i mercantil¹¹;
5. i, el Reglament (CE) 44/2001, del Consell, de 22 de desembre de 2000, sobre competència judicial, reconeixement i execució de resolucions en matèria civil i mercantil, anomenat "Brussel·les I"¹²¹³.

Amb aquest clar objectiu de desenvolupar progressivament un espai de llibertat, seguretat i justícia en el qual quedi garantida la lliure circulació de persones, la Comissió Europea ha adoptat una sèrie de mesures adreçades al correcte funcionament del mercat interior.

Així doncs, les esmentades mesures es troben dins el capítol de cooperació judicial en matèria civil i mercantil (art. 65 TUE), i esdevenen les normes d'unificació en matèria de conflictes de jurisdicció o competència, comportant la simplificació dels tràmits per al reconeixement i execució de les resolucions judicials i documents públics de naturalesa executiva de tots els Estats membres.

És ben sabut que el Consell Europeu de Tàmpere, celebrat els dies 15 i 16 d'octubre de 1999, va aprovar el principi de reconeixement mutu de resolucions i altres decisions de les autoritats judicials, com a pilar fonamental de la cooperació judicial que s'ha d'establir en la Unió.

En l'àmbit civil, el Consell va demanar una reducció de mesures intermèdies per al reconeixement i execució en un Estat membre d'una resolució dictada en un altre Estat membre.

El primer que es pensà fou en introduir per a determinats tipus de crèdits el reconeixement automàtic sense cap procediment o tràmit intermedi per a la denegació de l'execució, juntament amb una sèrie de normes mínimes de naturalesa processal. Es tractava, doncs, d'una supressió total i absoluta de l'exequàtur, de manera que una sentència dictada en un Estat membre fos reconeguda i executada en els altres, sense cap tipus de filtre, procediment o control intermedi.

¹⁰ DOCE L 160, de 30 de juny de 2000. Actualment està preparant-se una Proposta de Reglament que derogarà el Reglament (CE) 1347/2000 i modificarà el Reglament (CE) 44/2001 en matèria d'aliments.

¹¹ DOCE L 174, de 27 de juny de 2001

¹² DOCE L 12, de 16 de gener de 2001

¹³ No hem d'oblidar que tots els instruments adopten la forma de Reglament, figura jurídica obligatòria i vinculant, i directament aplicable en els Estats membres de la CE. BORRÁS V., "Hacia la supresión del exequàtur en Europa", a Cooperación jurídica internacional en materia civil. El Convenio de Bruselas, Cuadernos de Derecho Judicial, IV - 2001, CGPJ, Madrid, 2001, pp. 28 a 40.

El Consell Europeu va demanar al Consell i a la Comissió, en primer lloc, que adoptessin un programa d'aplicació del principi de reconeixement mutu abans de desembre de 2000 i, en segon lloc, que iniciessin els treballs sobre un títol executiu europeu¹⁴.

Aquest Programa comú de la Comissió i el Consell sobre les mesures per a l'aplicació del principi de reconeixement mutu de les resolucions judicials en matèria civil i mercantil, va ser adoptat pel Consell el 30 de novembre de 2000¹⁵.

El Programa distingeix quatre àmbits diferenciats entre els quals es troba l'anomenat àmbit "Brussel·les I" que comprèn la competència, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials i documents públics amb força executiva, amb tres etapes progressives.

1. primera etapa, amb tres objectius com són la creació del títol executiu europeu per a crèdits no impugnats; la simplificació dels litigis de menor quantia i la supressió de l'exequàtur per a la matèria d'aliments.
2. segona etapa, destinada a ampliar la supressió de l'exequàtur a l'execució provisional i a les mesures cautelars, incloent els embargaments d'actius bancaris.
3. tercera etapa, per a la supressió de l'exequàtur en tots els àmbits del Reglament "Brussel·les I".

Quant als treballs sobre la creació d'un títol executiu europeu, es tracta de suprimir l'exequàtur per als crèdits no impugnats o no litigiosos, és a dir, amb caràcter general, per a "les situacions en què un creditor, en haver-se comprovat que el deutor no ha impugnat la naturalesa o l'abast del seu deute, ha obtingut un títol executiu contra el deutor".

Això comportaria el cobrament ràpid dels impagats, absolutament necessari per al comerç i preocupació constant dels cercles econòmics interessats en el bon funcionament del mercat interior.

En aquest moment l'estat de la qüestió passava per dos processos paral·lels:

- 1.- En primer lloc, la revisió dels Convenis de Brussel·les i de Lugano i l'aplicació del denominat Reglament "Brussel·les I" (Reglament núm. 44/2001), que substitueix el Conveni de Brussel·les, i amb el que s'aconseguiria una simplificació considerable del procediment per a l'obtenció de la declaració del caràcter executiu, a través del previ compliment de determinades formalitats (sistema de reconeixement automàtic) amb una

¹⁴ Aquest programa va ser objecte d'un tractament preferent en el Consell informal de Marsella, durant la Presidència francesa (segon semestre de 2000).

¹⁵ DOCE núm. 12, de 15 de gener de 2001

impugnació limitada en una segona fase (sistema que es denomina en el programa com “inversió del contenciós”).

Es tractaria d'un exequàtur simplificat que s'aplicaria a totes les matèries incloses en el Conveni de Brussel·les així com als procediments d'insolvència (Reglament CE núm. 1346/2000, del Consell, de 29 de maig de 2000¹⁶).

2. En segon lloc, la total supressió de l'exequàtur i de qualsevol control del jutge de l'Estat requerit, respecte dels crèdits pecuniaris no impugnats, creant un títol executiu europeu després d'un procediment específic en l'estat d'origen.

Aquest resultat podria ser aconseguit bé mitjançant un Reglament comunitari que establís un procediment uniforme o bé mitjançant una Directiva comunitària d'harmonització normativa i el seu desenvolupament ulterior en cada Estat.

Amb el desig de donar continuïtat a instruments previs i d'aconseguir la més directa vinculació i aplicabilitat d'aquestes normes comunes, s'elabora el Reglament (CE) núm. 44/2001, del Consell, de 22 de desembre de 2000¹⁷ (Reglament “Brussel·les I”), relatiu a la competència judicial, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil, que, partint dels principis de confiança recíproca i reconeixement mutu de les resolucions dictades en els diferents Estats membres, d'una banda, estableix que les decisions judicials adoptades en un Estat membre, transaccions judicials, i documents públics amb força executiva seran reconeguts en els altres Estats sense cap procediment, excepte en cas d'oposició del deutor.

D'una altra banda, crea un procediment molt més simplificat per fer executòria la resolució en un Estat membre, previ mer control formal dels documents aportats, i amb una relació taxada de motius d'oposició a instància del demandat o executat.

A tot això cal afegir, per a determinats tipus de crèdits, una recent Proposta de Reglament del Consell, de 18 d'abril de 2002, pel qual s'estableix un títol executiu europeu per a crèdits no impugnats¹⁸, en el que es prescindeix del procediment intermedi d'atorgament de reconeixement i execució, el qual és substituït per un tràmit més simplificat, que no és un altre que el Certificat del crèdit com a títol executiu europeu en l'Estat d'origen, sense necessitat de cap tipus de procediment o exequàtur en l'Estat d'execució.

¹⁶ DO L 160, de 30 de juny de 2000

¹⁷ DO L 12, de 16 de gener de 2001. El Reglament va entrar en vigor l'1 de març de 2000.

¹⁸ COM/2002/0159 –CNS 2002/0090

2. El reconeixement i execució en el Reglament (CE) núm. 44/2001 del Consell (“Brussel·les I”)

L'anomenat Reglament “Brussel·les I”, l'antecedent més rellevant del qual és el Conveni de Brussel·les de 1968, ofereix importantíssimes novetats respecte al procediment d'exequàtur.

Potser la novetat fonamental respecte al Conveni de 1968, sobre la qual tractem a continuació, sigui la consagració d'una homologació o un reconeixement automàtic per l'Estat d'execució a partir d'un simple control estrictament formal (art. 41), sense que d'ofici l'autoritat judicial pugui procedir a l'examen dels motius que impedeixen el reconeixement, per la qual cosa ha d'existir un recurs o una oposició del deutor.

Com ha estat afirmat¹⁹, el Reglament “Brussel·les I” inicia el camí que va exposar el Consell en el Programa de 2000, de mesures per a l'aplicació del principi de reconeixement mutu de resolucions judicials en matèria civil i mercantil, que com a etapa final contempla la supressió general de l'exequàtur.

2.1. Àmbit d'aplicació. Resolucions judicials, documents públics amb força executiva i transaccions judicials

D'acord amb l'art. 32 del Reglament (CE) 44/2001, s'entén per “resolució” qualsevol decisió adoptada per un tribunal d'un Estat membre, amb independència de la denominació que rebí, com a interlocutòria, sentència o provisió, manament d'execució, o acte del Secretari de liquidació de costes del procés²⁰.

Però a més a més, queden subjectes a aquest procediment simplificat de reconeixement i atorgament d'execució els documents públics amb força executiva (art. 57), formalitzats en un Estat membre, i que reuneixin les condicions d'autenticitat de l'Estat membre d'origen.

I, en tercer lloc, també seran executòries en l'Estat membre requerit o d'execució, les transaccions judicials celebrades durant un procés, davant un tribunal de l'Estat d'origen.

En definitiva, queden inclosos en el procediment especial i simplificat de reconeixement i execució en l'Estat requerit tots els títols executius jurisdiccionals i extrajurisdiccionals que la nostra LEC contempla en els arts. 517 i 519.

No obstant això, cal fer alguna precisió relativa a les matèries que amb caràcter general queden excloses de l'àmbit d'aplicació del Reglament, i que vénen expressades en el seu art. 1. Aquestes matèries són les relatives a estat i capacitat de les persones, règims matrimonials, testaments i

¹⁹ SÁNCHEZ LORENZO, “Competencia judicial y reconocimiento y ejecución de decisiones en materia civil y mercantil: del Convenio de Bruselas al Reglamento “Bruselas II”, a *Cooperación jurídica internacional*, op. cit., p. 215

²⁰ En termes similars, l'art. 25 del Conveni de Brussel·les.

successions, fallides, convenis entre fallit i creditors i procediments anàlegs i arbitratge, la qual cosa exclou d'aquest tràmit simplificat els laudes arbitrals²¹²².

Per “Estat membre” als efectes del present Reglament, cal entendre qualsevol Estat membre excepte Dinamarca. De conformitat amb els arts. 1 i 2 del Protocol sobre el posicionament de Dinamarca que figuren en els annexos al TUE i al Tractat Constitutiu de la Unió Europea, Dinamarca no participa en l'aprovació del present Reglament, per la qual cosa no hi queda subjecta ni li és aplicable. Cal tenir present que el Conveni de Brussel·les de 1968 està en vigor en les relacions entre Dinamarca i els Estats membres subjectes a aquest Reglament.

Tampoc és aplicable als territoris dels Estats membres exclosos del Reglament en virtut de l'art. 299 del Tractat constitutiu de la Comunitat Europea

D'altra banda, i com a regla general, aquest Reglament només resulta aplicable a les accions judicials i documents públics amb força executiva formalitzats amb posterioritat a la seva entrada en vigor, és a dir, a partir de l'1 de març de 2002.

No obstant això, no cal que l'acció judicial, en tant que procés incoat, sigui instada després de l'esmentada entrada en vigor, ja que l'art. 66.2 del Reglament disposa que les resolucions dictades després de l'entrada en vigor com a conseqüència d'accions exercitades en l'Estat d'origen, amb anterioritat a aquesta data, seran reconegudes i executades d'acord amb el Reglament, en dos casos:

1. si l'acció es va exercitar en l'Estat d'origen després de l'entrada en vigor del Conveni de Brussel·les de 1968, o en ambdós Estats, d'origen i d'execució, després de l'entrada en vigor dels Convenis de Brussel·les i de Lugano;
2. en tots els altres casos, si les regles de competència aplicables s'ajusten a les del present Reglament (capítol II, arts. 2 a 31) o a les d'un Conveni en vigor entre ambdós Estats.

Respecte a les relacions entre el present Reglament i altres instruments, cal tenir en compte diverses consideracions.

En primer lloc, la regla general és que el Reglament substitueix als Estats membres les disposicions del Conveni de Brussel·les, amb les excepcions abans fetes respecte a Dinamarca, i les previsions de l'art. 299 del Tractat Constitutiu de la Comunitat Europea (art. 68.1).

²¹ Algunes d'aquestes matèries ja compten amb instruments específics, com el Reglament (CE) núm. 1347/2000 del Consell, de 29 de maig de 2000, relatiu a la competència, el reconeixement i la execució de resolucions judicials en matèria matrimonial i de responsabilitat parental sobre els fills comuns, i el Reglament (CE) núm. 1346/2000, del Consell, de 29 de maig de 2000, sobre procediment d'insolvència (ambdós al DOCE de 30 de juny de 2000, i van entrar en vigor el 31 de maig de 2002)

²² Aquestes matèries també estaven excloses en l'art 1 del Conveni de Brussel·les de 1968.

En segon lloc, l'art. 69 realitza una enumeració dels Convenis i Tractats bilaterals substituïts pel Reglament en les matèries de competència, reconeixement i execució en matèria civil i mercantil²³.

Ara bé, aquests Convenis i Tractats continuaran produint efectes:

- Pel que fa a les matèries a les quals no s'aplica el Reglament. Així, per exemple, el Conveni entre Espanya i França de 1969, continua produint efectes respecte al reconeixement de resolucions arbitrals, matèria que s'exclou expressament del Reglament (CE) núm. 44/2001.
- I, respecte a les resolucions dictades o documents públics amb força executiva formalitzats abans de l'entrada en vigor del Reglament, és a dir, abans de l'1 de març de 2002. Així, i pel que fa a l'esmentat Conveni amb França, continuarà sent aplicable a les decisions judicials dictades abans d'aquesta data.

En tercer lloc, d'acord amb l'art. 71.2.b) del Reglament, serà aplicable amb vista al reconeixement i execució de les resolucions dictades en un Estat membre per un tribunal amb competència en virtut d'un Conveni sobre una matèria particular.

2.2. El reconeixement de resolucions judicials. Modalitats, competència i procediment

La Secció 1 del Capítol III del Reglament regula dos tipus de reconeixement de resolucions judicials:

1. D'una banda, la que podríem anomenar “modalitat automàtica de reconeixement” establerta en l'art. 32.1, segons la qual les resolucions dictades en un Estat membre (Estat d'origen), seran reconegudes en els altres Estats membres (Estats requerits o d'execució), sense que sigui necessari recórrer a cap procediment²⁴.
2. D'altra banda, la que podria anomenar-se “modalitat de reconeixement contradictori” o “amb inversió del contradictori”, com a modalitat incidental, a través de la qual, i sempre a instància de part, el deutor o executat pot oposar-se al reconeixement.

Aquesta segona modalitat contenciosa o contradictòria es caracteritza tant per la relació taxada dels motius d'oposició al reconeixement, recollida en els arts. 34 i 35 del Reglament, com pel procediment incidental amb vista a la tramitació d'aquesta oposició del deutor.

²³ Entre aquests els Convenis i Tractats d'Espanya amb França (1969), Itàlia (1973), Alemanya (1983) i Àustria (1984).

²⁴ De conformitat amb l'art 33, el reconeixement pot ser a títol principal o com a qüestió incidental, és a dir, de cara a l'execució de la resolució, o bé incidentalment, invocant la resolució estrangera com a qüestió prejudicial, si bé en aquest darrer cas el pronunciament incidental no tindria eficàcia de cosa jutjada respecte a processos o causes posteriors.

Sis són els motius d'oposició, àmpliament coincidents amb la relació de motius dels arts. 27 i 28 del Conveni de Brussel·les de 1968, però també amb diferències d'interès, que convé esmentar.

1. Així, l'art. 34.1è es refereix al reconeixement contrari a l'ordre públic de l'Estat requerit. De fet, el precepte exigeix que aquest reconeixement sigui “manifestament” contrari a l'ordre públic de l'Estat d'execució, en una redacció més estricta que la de l'art. 27.1è del Conveni de Brussel·les, i seguint en aquest sentit la línia jurisprudencial elaborada entorn aquest últim article, que ha interpretat molt restrictivament aquesta condició per al reconeixement, fins i tot amb tendència a la seva supressió²⁵. En qualsevol cas, la contradicció manifesta amb l'ordre públic de l'Estat requerit té un caràcter excepcional i comprendria els principis constitucionals rectors de l'ordenament de cada Estat.

2. L'art. 34.2è recull com a motiu d'oposició i possible denegació del reconeixement el fet que la resolució hagi estat dictada en rebel·lia del demandat, tret que li hagi estat lliurada la cèdula d'emplaçament o document equivalent de forma regular i amb temps suficient per a la seva defensa, a menys que hagués pogut recórrer aquesta resolució i no ho hagués fet.

En aquest motiu es reproduïx gairebé en la seva totalitat el contingut de l'art. 27.2è del Conveni de Brussel·les, que ha estat objecte d'una amplíssima interpretació jurisprudencial per part del TJCE el qual ha declarat que cal entendre per “cèdula d'emplaçament o document equivalent” els actes de notificació o lliurament al demandat de forma regular i amb temps suficient per invocar els seus drets, abans que en l'Estat d'origen hagi estat dictada sentència executòria²⁶.

Cal tenir en compte que l'art. 34.2è del Reglament “Brussel·les I” afegeix la frase “a menys que (el deutor) hagués pogut recórrer aquesta resolució i no ho hagués fet”. Això, al nostre entendre, cal interpretar-lo com si el demandat no hagués comparegut però hagués rebut regularment la notificació de la sentència de primera instància, amb termini suficient per recórrer i no ho hagués fet, llavors es podria entendre esmenat l'inicial defecte de notificació irregular.

En la jurisprudència del TJCE l'aspecte més profusament tractat en aquest tema és, sense cap mena de dubte, la possible vulneració del dret de defensa en la notificació de la demanda al demandat que és en rebel·lia.

Cal tenir present que la jurisprudència entorn de la regularitat de la notificació i al mateix temps suficient per defensar-se sempre oscil·la entorn de dues qüestions. D'una banda, la varietat legislativa entre els diferents Estats respecte a la cèdula d'emplaçament o equivalent, que no ha estat objecte d'unificació i, per una altra, la necessària rigidesa en la interpretació d'aquests requisits pels tribunals de l'Estat requerit en nom de la salvaguarda del dret de defensa del deutor, sense entendre's vinculats per les apreciacions que sobre aquests punts hagi fet el jutge de

²⁵ Així, en la STJCE de 28 de març de 2000 (as. C-7/98, assumpte Krombach), àmpliament comentada per FORNER DELAYGUA, “*Interpretación del Convenio de Bruselas por el Tribunal de Justicia de las comunidades Europeas*”, en *Cooperación jurídica internacional...*, op. cit., pp. 439 i ss.; i en la STJCE d'11 de maig de 2000 (as. C-38/98, assumpte Renault)

²⁶ STJCE de 13 de juliol de 1993 (as. 125/92, assumpte Mulos c. Geels)

l'Estat d'origen, i tenint en compte que regularitat en la notificació i temps suficient per a la defensa són requisits acumulatius²⁷.

3. En tercer lloc, l'art. 34.3è del Reglament fa referència al supòsit en què la resolució fos inconciliable amb una altra dictada entre les mateixes parts en l'Estat membre requerit.

4. I, en quart lloc, l'art. 34.4è, es refereix al supòsit en què la resolució fos inconciliable amb una resolució dictada amb anterioritat en un altre Estat membre o tercer, entre les mateixes parts, amb el mateix objecte i la mateixa causa, i sempre que aquesta resolució sigui reconoscible en l'Estat requerit.

La inconciliabilitat de la resolució objecte d'exequàtur de l'art. 34.3è i 4t, reproduceix pràcticament el que estableix l'art. 27.3è i 4t del Conveni de Brussel·les. Així l'art. 27.3è es refereix, a la inconciliabilitat per existència de resolució entre les mateixes parts en l'Estat requerit o d'execució, la qual cosa suposa l'existència de resolucions que impliquen conseqüències jurídiques que s'exclouen mútuament²⁸; i l'art. 27.4è, a la inconciliabilitat per existència de resolució en Estat no contractant entre les mateixes parts, amb el mateix objecte i causa.

En definitiva, es tracta d'evitar el reconeixement per existència de litispèndència o de cosa jutjada, sent el moment determinant de la prioritat la data de la resolució en l'Estat d'execució o en un tercer Estat, sempre que reuneixi la resta de condicions per al reconeixement²⁹.

5. L'art. 35.1è es refereix a l'incompliment de les disposicions del capítol II, seccions 3, 4 i 6, és a dir, resolucions dictades en incompliment de les normes especials de jurisdicció o competència en matèria d'assegurances (arts. 8 a 14), en matèria de contractes celebrats amb els consumidors (arts. 15 a 17) i en matèries de competència exclusiva (art. 22), com per exemple en matèria de drets reals immobiliaris.

És un sistema de control de la competència del jutge de l'Estat d'origen, limitat a una sèrie de matèries taxades, que es determinen atenent a furs especials (assegurances i contractació amb consumidors), o a furs exclusius (exemple esmentat anteriorment en matèria de drets reals sobre béns immobles), en el mateix sentit que l'art. 28.I del Conveni de Brussel·les.

6. Per últim, és motiu d'oposició i denegació del reconeixement l'incompliment del que s'ha previst en l'art. 72, és a dir, resolucions dictades en virtut d'acords anteriors a l'entrada en vigor del Reglament, d'acord amb l'art. 59 del Conveni de Brussel·les, en els quals s'obliga a no

²⁷ STJCE de 16 de juny de 1981 (as. 166/80, assumpte Klomps c. Michel); STJCE d'11 de juny de 1985 (as. 49/84, assumpte Debaecker c. Bouwman); STJCE de 3 de juliol de 1990 (as. C-305/88, assumpte Lancray c. Peters)

²⁸ STJCE de 4 de febrer de 1988 (as. 145/86, assumpte Hoffmann c. Krieg)

²⁹ En aquest punt hem de tenir present les previsions que sobre litispèndència i connexitat estableix el Reglament 44/2001. Així, l'art. 27 regula l'excepció de litispèndència plantejada a partir de dues demandes amb coincidència d'objecte i causa entre les mateixes parts davant de tribunals de diferents Estats membres. El precepte estableix la suspensió d'ofici de la segona demanda, fins que no es declari competent el tribunal de la primera demanda, moment en el qual el tribunal de la segona s'inhibirà en favor seu.

reconèixer una resolució dictada en un Estat del Conveni de Brussel·les, contra un demandat amb domicili o residència habitual en un tercer Estat.

7. Entenem que també es podrien considerar motius d'oposició formal els que fa referència l'art. 53.1 del Reglament "Brussel·les I", és a dir, la manca de lliurament de còpia autèntica de la resolució el reconeixement de la qual es pretén, defecte en qualsevol cas subsanable d'acord amb l'art. 55.1, i que, a més a més, sí que pot ser controlat d'ofici per l'Estat d'execució.

En segon lloc, aquest sistema d'oposició al reconeixement en l'Estat requerit seguirà un tràmit procedimental que serà el previst en les Seccions 2 i 3 del capítol III (arts. 38 a 56), sent la primera d'aquestes la dedicada a l'atorgament d'executivitat (arts. 38 a 52).

Aquest procediment incidental pel cas d'oposició al reconeixement en l'Estat d'execució, exigeix una sol·licitud o escrit d'oposició a presentar davant el tribunal determinat en l'Annex II del Reglament, que a Espanya és el Jutjat de Primera Instància, corresponent-li competència territorial en virtut del fur del domicili del demandat, o del lloc de l'execució (electius o alternatius)³⁰.

Per a l'examen d'aquesta oposició per part del Jutjat, no es preveu en aquest moment cap tràmit d'audiència, i aquesta resolució seria recorrible per ambdues parts davant el tribunal indicat en l'Annex III, que a Espanya és l'Audiència Provincial, en el termini d'un mes a partir de la notificació.

La resolució dictada per l'Audiència Provincial en aquest recurs "innominat" només podrà ser objecte dels recursos previstos a l'Annex IV, en el qual Espanya inclou el recurs de cassació en el supòsit que fos Estat requerit per a l'execució.

El Jutjat de Primera Instància o, si s'escau, l'Audiència Provincial o la Sala 1a del TS, compten en la seva resolució amb tres límits essencials (art. 35 i 36).

1. Com a tribunal requerit queda vinculat per les apreciacions de fet que hagi realitzat el tribunal de l'Estat membre d'origen, fins i tot quan el motiu o causa de no reconeixement al·legada sigui l'incompliment de les normes de competència (assegurances, contractes amb consumidors o competències exclusives).
2. Tampoc no podrà fiscalitzar la competència del tribunal de l'Estat d'origen, independentment que es denegui el reconeixement.
3. I, per últim, el tribunal de l'Estat requerit, en l'examen de les causes de no reconeixement, tampoc no podrà revisar el fons de la resolució estrangera. El tribunal,

³⁰ L'art 33.2on del Conveni de Brussel·les fixava com a fur principal el domicili del demandat, i subsidiàriament, si no es troba en l'Estat requerit, el jutge del lloc d'execució.

d'acord amb l'art. 37, podrà suspendre el procediment, si la resolució és objecte d'un recurs ordinari a l'Estat d'origen.

2.3. L'atorgament de l'execució. Competència i procediment

Com acabem de veure, sempre i quan no es plantegi oposició pel demandat al país requerit, serà suficient que la creditora porti una còpia autèntica de la resolució i un certificat emès pel tribunal del país d'origen (Annex V), requisits d'altra banda subsanables (arts. 53 a 55), per sol·licitar l'execució, previ reconeixement automàtic de la resolució en qüestió.

El Reglament comunitari ofereix una regulació extremadament detallada del reconeixement i atorgament d'execució. Observem com no es limita a establir una relació de condicions per reconèixer i executar la decisió, sinó que també estableix el procediment aplicable.

Ara bé, tot i partir d'un sistema de reconeixement automàtic, cal sol·licitar la declaració d'executivitat i seguir un iter procedimental que igualment regula el Reglament "Brussel·les I", amb algunes remissions al Dret intern de l'Estat d'execució o requerit.

Així, l'art. 40 del Reglament 44/2001 preveu que la sol·licitud es realitzarà conforme al Dret intern de l'Estat requerit. A Espanya no hi ha una regulació específica d'aquest tipus de sol·licituds d'execució de resolucions estrangeres, ni tan sols en els arts. 951 i ss. ALEC.

També l'art. 42.1 del Reglament estableix que la notificació sobre admissió de la sol·licitud es realitzarà al sol·licitant de l'execució d'acord amb el dret intern de l'Estat d'execució.

En aquest sentit, l'art. 38.1 estableix que una resolució dictada en un Estat membre on fóra executòria s'executarà en un altre Estat membre quan la part interessada sol·liciti davant aquest la seva execució.

El mateix règim s'aplicarà per a la seva declaració com a executoris, d'acord amb els arts. 57 i 58, d'una banda, als documents públics amb força executiva formalitzats a un Estat membre i que reuneixin les necessàries condicions d'autenticitat de l'Estat d'origen i, per altra banda, les transaccions judicials celebrades davant un tribunal durant un procediment.

El procediment per a aquesta sol·licitud té naturalesa sumària, tant en el sentit de rapidesa i simplificació, com en el de limitació a l'oposició del demandat.

És una mena de primera instància de naturalesa no contradictòria, en la qual de forma gairebé automàtica, a diferència del sistema del Conveni de Brussel·les, el Jutge de Primera Instància atorga l'executivitat previ lliurament dels documents necessaris, sense que d'ofici puguin ser controlats en aquest moment els motius de no atorgament dels arts. 34 i 35, que només són al·legables a instància de part per la via del recurs.

Per tant, si l'esmentada sol·licitud va acompanyada de la documentació exigida, que haurà de ser examinada pel tribunal, s'atorgarà immediatament l'execució, sense que en aquest moment la part demandada es pugui oposar o realitzar cap observació (art. 41).

En aquest sentit, la sol·licitud escrita, juntament amb la documentació anteriorment esmentada de l'art. 53, es presentarà davant el tribunal de l'Estat requerit, que a Espanya serà el Jutjat de Primera Instància del domicili del demandat o del lloc de l'execució (arts. 39 i 40.3)³¹.

Tingueu present que el Reglament 44/2001, també en aquest punt més simplificat que els arts. 46 i 47 del Conveni de Brussel·les, disposen com a documentació a adjuntar amb la sol·licitud:

- una còpia autèntica de la resolució, o de la transacció judicial, o del títol executiu;
- i, un certificat expedit per l'Estat d'origen, en el qual es dictà la resolució o es formalitzà el títol, d'acord amb els Annexos V (resolucions judicials i transaccions judicials) i VI (documents públics amb força executiva).

Aquesta sol·licitud, com dèiem anteriorment, es formularà d'acord amb la llei de l'Estat requerit (art. 40.1), la qual cosa entenem que no significa que hagi d'adoptar la forma de demanda executiva.

En aquest sentit, l'art. 47.3 del Reglament 44/2001 preveu que el procediment d'execució no es podrà iniciar fins que no transcorri el termini per interposar recurs davant l'Audiència Provincial (art. 43.3) contra l'atorgament de l'execució, i fins que aquest no hagués estat resolt.

A banda d'aquesta previsió, entenem que el procediment d'execució es desenvoluparà segons el Dret intern de l'Estat d'execució, havent-se de distingir clarament, d'una banda, el procediment per aconseguir la declaració d'executivitat, detallat en el Reglament 44/2001 "Brussel·les I", amb alguna remissió al Dret Intern de l'Estat requerit i, per altra banda, el procediment d'execució, d'acord amb el dret intern, a part de la previsió de l'art. 47.3, amb vista al moment per a la incoació, supeditat als terminis per interposar el recurs contra la resolució d'atorgament d'executivitat i la seva resolució. En aquest mateix sentit, l'art. 523.2 LEC disposa que l'execució de sentències i títols executius estrangers es durà a terme conforme a les disposicions de la LEC, tret que un Tractat internacional vigent a Espanya prevegi una altra cosa.

Per tant, entenem que allò més adequat és notificar al deutor la decisió favorable de reconeixement a Espanya de la resolució o títol estranger i, un cop resolt el recurs (apel·lació davant l'AP i si s'escau cassació davant el TS), d'acord amb els motius dels arts. 34 i 35, es podria

³¹ Al sol·licitant no se li podrà exigir en l'Estat d'execució caució o dipòsit per la seva condició d'estranger o per no estar domiciliat en aquell estat (art. 51). Igualment, si en el país d'origen ha gaudit totalment o parcial del benefici de justícia gratuïta, en el país d'execució requerit gaudirà del mateix de conformitat al seu dret intern (art. 50)

iniciar el procediment d'execució, en el qual el deutor ja podria plantejar les excepcions a l'execució (art. 557 LEC)³².

És perfectament factible, sense necessitat que s'hagi atorgat l'execució, que el creditor insti les mesures cautelars necessàries d'acord amb l'Estat d'execució (art. 47).

Un cop notificada la resolució sobre l'atorgament d'execució a ambdues parts, qualsevol d'aquestes la podrà recórrer, a Espanya davant l'Audiència Provincial, contra la resolució de la qual és possible recurs de cassació (art. 43 i Annexos III i IV).

Com afirmàvem abans, realment el control o fiscalització de les condicions per al reconeixement o homologació només es pot dur a terme per la via dels recursos (art. 42.2è).

Si no hi ha recurs, ens trobarem davant una sentència directament executable sense cap tipus d'homologació. En qualsevol cas, la possibilitat de recurs (apel·lació i cassació) fa que no estiguem davant un sistema d'eficàcia immediata, tot i que queda a les mans del deutor la denúncia dels motius de denegació dels arts. 34 i 35.

La diferència essencial entre el Conveni de Brussel·les i el Reglament 44/2001 és que el darrer control de les condicions del reconeixement li pertoca a l'AP, a través de la via del recurs, substituint la funció que en aquest punt li corresponia d'ofici al Jutjat de Primera Instància.

Respecte a aquest recurs davant l'Audiència Provincial (Annex III), al qual es refereix l'art. 43, cal realitzar algunes consideracions.

La denegació de l'execució només podrà ser fonamentada per algun dels motius anteriorment al·ludits respecte al reconeixement, és a dir, els enunciats als arts. 34, 35 i 72, a més de la falta de competència objectiva o territorial (art. 39 i Annex II), sense que sigui possible que el tribunal de l'Estat requerit pugui entrar en els fons de l'assumpte (art. 45).

Pel cas que es tracti de document públic amb força executiva i transaccions judicials, l'art. 57 del Reglament 44/2001, modifica el contingut de l'art. 50 del Conveni de Brussel·les en alguns aspectes. Així, passa a establir que només serà possible la desestimació o revocació de l'atorgament de l'execució (aquesta darrera en cas de recurs), quan l'execució fos contrària "manifestament" a l'ordre públic de l'Estat requerit (art. 34.1), reiterant la rigorosa interpretació d'aquesta condició que comentàvem anteriorment³³.

D'altra banda, els requisits formals d'executivitat s'acrediten a través d'un certificat que emet l'autoritat atorgant (Annexos V i VI).

³² Sobre aquesta diferència entre declaració d'executivitat i execució en l'àmbit del Conveni de Brussel·les, v. la STJCE de 29 d'abril de 1999 (as. C-267/97, assumpte Coursier c. Fortis Bank)

³³ Vegeu supra, II.2.

Respecte d'això cal tenir en compte que, pel cas que la resolució tingui diversos pronunciaments, i sobre algun d'ells recaigués algun motiu de denegació, és perfectament possible que el sol·licitant redueixi la seva sol·licitud a algun d'ells, o que l'atorgament de l'execució sigui parcial (art. 48).

Sobre la substanciació del recurs, l'art. 43.3 estableix tres qüestions.

1. En primer lloc, el termini d'interposició, que és un mes com a regla general (art. 43.5), termini durant el qual i mentre es resolgui sobre l'atorgament de l'execució només podran ser adoptades mesures cautelars sobre béns del demandat.
2. En segon lloc, la seva tramitació contradictòria (art. 43.3), entenem que deixant a la legislació dels Estats membres la decisió sobre la modalitat concreta de recurs, que a Espanya podria ser el recurs d'apel·lació.
3. I, en tercer lloc, un règim específic de notificacions pel cas d'incompareixença del demandat o subjecte enfront del qual se sol·licita execució davant l'Audiència Provincial, que és el de l'art. 26.2 a 4 del propi Reglament.

En aquest precepte es disposa que en aquest cas, el tribunal haurà de suspendre el procediment o recurs fins que no quedi acreditat que el demandat hagi pogut rebre l'escrit de demanda o equivalent amb temps suficient per defensar-se. Si l'escrit en qüestió ha de ser reexpedit a un altre Estat membre caldrà aplicar l'art. 19 del Reglament (CE) núm. 1348/2000, del Consell, de 29 de març de 2000, sobre notificació i trasllat en els Estats membres de documents judicials i extrajudicials en matèria civil i mercantil³⁴.

Contra la resolució que dicti l'AP, i d'acord amb l'Annex IV, a Espanya, com a Estat d'execució, és possible el recurs de cassació, que es regirà pel dret intern, amb tres especialitats previstes al Reglament.

En primer lloc, les condicions de denegació continuen sent les mateixes (art. 34 i 35), per la qual cosa el recurs, en tant que infracció de normes aplicables per resoldre la qüestió objecte de l'incident, es limita als motius de denegació del reconeixement previstos de forma taxada al Reglament (art. 45.1)³⁵.

Entenem que el Reglament 44/2001 estableix una regulació pel procediment d'impugnació davant del Jutjat de Primera Instància i el recurs davant l'Audiència Provincial, que en tot cas

³⁴ L'art. 19 del Reglament (CE) 1348/2000, disposa per aquests supòsits dues mesures. En primer lloc, que l'Estat d'execució notifiqui de conformitat amb el seu dret intern; o bé, que el document sigui lliurat al demandat en la seva residència segons qualsevol dels procediments del Reglament. Si no fos de aplicació el Reglament (CE) núm. 1348/2000, s'aplicarà l'art. 15 del Conveni de la Haia de 15 de novembre de 1965.

³⁵ En el sentit senyalat pel TS. V. STS de 23 de març de 1999 (RA 1666) respecte del Conveni de Brussel·les que va inadmetre un recurs de cassació plantejat contra una decisió de l'AP en relació amb la declaració d'executivitat d'una sentència estrangera a Espanya, perquè la quantia del litigi no assolía els sis milions de pessetes (ALEC).

haurà de ser completada pel Dret intern. Pel que fa al recurs de cassació, hi ha una remissió al Dret intern, amb les escasses especialitats del Reglament. En aquest sentit, entenem que cal respectar les normes internes sobre accés al recurs de cassació i aplicar les previsions de la LEC sobre resolucions recorribles (art. 477.2).

En segon lloc, el TS podrà suspendre el procediment si la resolució és objecte de recurs ordinari a l'Estat d'origen (art. 46).

L'art. 46 exclou en determinats casos l'atorgament de l'execució provisional de la resolució dictada a l'Estat d'origen, en establir que el tribunal que estigui coneixent del recurs (curiosament, no el tribunal davant del qual se sol·licita l'execució), a instància del demandat, pot suspendre el procediment si la resolució està pendent de recurs al país d'origen, o si el termini per interposar-lo no hagués finalitzat.

Una altra qüestió és la de les mesures provisionals mentrestant es tramiti el procediment de declaració d'executivitat.

Fins que no es resolgui el procediment, davant del Jutjat de Primera Instància o en via de recurs, només es poden sol·licitar mesures provisionals, que podríem equiparar amb la possibilitat d'execució provisional de la sentència sempre que sigui ferma, d'acord amb l'art. 523.2 de la LEC, i amb l'art. 47.1 del Reglament³⁶.

3. El reconeixement i execució en la proposta de Reglament sobre el títol executiu europeu

3.1. Àmbit d'aplicació. El crèdit pecuniari no impugnat

Com dèiem al principi d'aquest treball, i degut a les necessitats de simplificació del reconeixement i execució de determinats crèdits, s'està tramitant la creació de l'anomenat títol executiu europeu, la novetat més important del qual, més que la possibilitat d'executar el títol en qualsevol Estat membre, és la simplificació màxima del reconeixement de la resolució o document amb força executiva, que es desplaça no ja a l'Estat requerit mitjançant un sistema de reconeixement automàtic amb possible oposició (Reglament "Brussel·les I"), sinó a l'Estat d'origen mitjançant la certificació del propi títol executiu.

Així, com disposa l'art. 1 de la Proposta de 2002, "la finalitat del present Reglament és crear un títol executiu europeu per a crèdits no impugnats, que permeti la lliure circulació en tots els Estats membres de resolucions, transaccions judicials i documents públics amb força executiva, establint unes normes mínimes l'observança de les quals deixa sense objecte qualsevol procediment intermedi que hagi de dur-se a terme a l'estat membre d'execució abans del reconeixement i l'execució". L'àmbit d'aplicació de la norma comunitària es circumscriu a les

³⁶Tingueu present que al Reglament 44/2001, no es condiciona el reconeixement a la fermesa de la resolució.

matèries civils i mercantils, amb independència de la naturalesa de l'òrgan jurisdiccional, coincidint de forma gairebé total amb l'àmbit fixat al Reglament Brussel·les I, i s'exclouen expressament les qüestions sobre capacitat i estat de les persones, matrimoni, successions i testaments, fallida i procediments anàlegs, seguretat social i arbitratge.

Es tracta de crear el primer títol transfronterer, autènticament comunitari, que s'equipara a un nacional als efectes de la seva execució. I això, sense necessitat d'aplicar mesures intermèdies, com les previstes a l'art. 34 del Reglament Brussel·les I, quant a l'execució en un altre Estat membre.

Aquest tràmit de la certificació a l'estat d'origen, com afirmava el Consell en el Programa conjunt de novembre de 2000, és la manera de potenciar que el cobrament de determinats crèdits pecuniaris, com els no impugnats o els no discutits pel deutor, sigui més àgil, independentment de què els mateixos vinguin reconeguts en document públic o en resolució judicial. Per tant, l'àmbit de la proposta de Reglament no es circumscriu únicament als títols obtinguts en procediments judicials, sinó a tot tipus de títols d'execució, la qual cosa inclou, com veurem, els de naturalesa extrajudicial.

En aquest sentit, per a aquest tipus de crèdits, els requisits dels quals tractarem a continuació, simplement se suprimeix el sistema d'homologació o exequàtur previ a la pròpia execució, present tant al Conveni de Brussel·les com, encara que amb caràcter molt més simplificat, al Reglament (CE) núm. 44/2001.

D'aquesta manera, el certificat del títol executiu europeu (TEE) permet al creditor procedir a les mesures d'execució als altres Estats membres sense necessitat de què a l'Estat d'execució s'hagi de prendre cap mesura intermèdia. Per tant, en comptes de ser els òrgans jurisdiccionals de l'Estat d'execució els que hagin de comprovar els requisits per a l'atorgament del reconeixement o exequàtur, són els òrgans jurisdiccionals de l'Estat d'origen els encarregats de decidir si una resolució o un document públic amb força executiva, compleixen les condicions per ser certificat i reconegut com a títol executiu europeu (art. 1 de la Proposta).

L'àmbit d'aplicació general previst a la Proposta de Reglament sobre el TEE de 18 d'abril de 2002³⁷ és el mateix que l'establert al Reglament (CE) núm. 44/2001 (art. 2).

Convé tenir present diverses consideracions al respecte. En primer lloc, el Reglament sobre el TEE només serà aplicable a les accions judicials incoades (enteneu presentació de la demanda, d'acord amb l'art. 29.1), o a documents públics amb força executiva elaborats després de l'entrada en vigor d'aquest instrument.

En segon lloc, la proposta de Reglament d'abril de 2002 ofereix al creditor una manera eficaç i ràpida d'execució de resolucions o documents públics amb força executiva en un altre Estat membre, amb caràcter general i sense procediments intermedis.

³⁷ COM/2002/0159 – CNS 2002/0090. Diari Oficial núm C 203 E de 27 d'agost de 2002, pp. 86 a 107.

Ara bé, com disposa l'art. 30, queda a discrecionalitat del creditor optar per la sol·licitud del TEE, o, si no és possible aquesta via (per exemple per incompliment dels requisits dels arts. 3 i 5), o no la considera oportuna, podrà optar per la sol·licitud del reconeixement i execució d'acord amb el Reglament 44/2001 o "Brussel·les I".

En qualsevol cas, és clar que els procediments que s'iniciïn a partir de la sol·licitud de certificació del TEE es regiran pel nou Reglament, que a l'àmbit dels crèdits no impugnats reemplaçarà al Reglament 44/2001.

En tercer lloc, l'art. 31 de la Proposta també especifica quina és la relació amb un altre instrument comunitari rellevant, el Reglament (CE) núm. 1348/2000, del Consell, de 29 de maig de 2000, sobre notificació i trasllat als Estats membres de documents judicials i extrajudicials en matèria civil o mercantil.

Cal tenir present que no hi hauria col·lisió entre aquest Reglament i el que regularia el TEE, ja que el Títol III d'aquest darrer, en contemplar les garanties mínimes processals en matèria de notificació transfronterera d'escrits, no té equivalent al Reglament de 2000.

No obstant això, l'art. 19.2 del Reglament 1348/2000 permet, sota certes condicions, dictar una resolució sense la compareixença del demandat, encara que el tribunal no tingui coneixement ni prova de la notificació de l'escrit d'incoació amb temps suficient per preparar la defensa. Aquest supòsit contravindria el capítol III de la Proposta de Reglament de 2002, i no podria certificar-se el TEE.

El procediment de certificació resultaria aplicable als crèdits pecuniaris per un import específic, independentment del seu import, sobre el qual no s'estableixen mínims, i sempre que resultin vençuts i no impugnats.

Per tant, el crèdit que passarà a documentar-se i certificar-se mitjançant el TEE, haurà de representar un deute dinerari, vençut i exigible i de quantia determinada, no entrant en aquest àmbit els deutes en espècie, o les obligacions de fer, no fer o lliurar cosa genèrica o determinada.

L'art. 3 de la Proposta conté els diferents supòsits de crèdits no impugnats als quals resultaria aplicable aquesta supressió absoluta d'exequàtur, i la seva substitució pel sistema de certificació com a TEE al país d'origen. Així doncs, la peça clau d'aquesta proposta no és altra que l'existència de qualsevol tipus de resolució judicial que es merita d'un crèdit no impugnat.

Per crèdit no impugnat, cal entendre la concurrència d'alguna de les següents situacions.

1. Casos en què el deutor ha participat activament en procediments judicials i ha acceptat expressament que la demanda està justificada (aplanament, total o parcial, que culminarà amb sentència de condemna: arts. 21 i 517.21^è LEC), o ha celebrat una transacció davant de l'òrgan

jurisdiccional (arts 19.1 i 2 i 517.23è LEC) (art. 3.4.a).

2. Casos en què el deutor accepta el crèdit pecuniari expressament en un document públic amb força executiva (art. 3.4.d).

3. Supòsits en els quals el deutor no impugna o exercita oposició enfront de l'exigència del crèdit en el procediment judicial, sense que pugui entendre's com a tal una declaració del deutor basada només en dificultats efectives per saldar el deute o la seva petició de posposar el pagament o efectuar-ho a terminis (art. 3.4.d).

Entenem que podria tractar-se d'absència inicial de compareixença, la qual cosa inclouria a les sentències dictades en rebel·lia, encara que la mateixa no pugui entendre's com a aplanament ni com a admissió de fets amb caràcter general (art. 496 LEC); o bé, de la compareixença sense oposició o formulació d'excepcions materials o formals enfront de l'existència i l'exigibilitat del crèdit (falta d'oposició o impugnació material o admissió tàcita dels fets: arts. 405 i 556 i ss. LEC), o també, la incompareixença del deutor requerit en un procés monitori (art. 816 LEC).

4. I, finalment, el cas en què el deutor no comparegui ni sigui representat a la vista relativa al crèdit, després d'haver impugnat inicialment el mateix en el decurs del procediment judicial (així, el desistiment de l'oposició art. 560 LEC) (art. 3.4.c).

Com es pot observar, els supòsits de les lletres a) i d) de l'art. 3.4 fan referència a una activitat del deutor consistent en l'assumpció del crèdit, bé perquè així ho ha manifestat expressament en el decurs d'un procés (així, l'aplanament), o perquè participa en l'atorgament i formalització d'un document públic amb força executiva (així, la transacció judicial).

Per la seva banda, en les lletres b) i c) del citat precepte, la Proposta al·ludeix a comportaments omissius del deutor en el decurs d'un procediment judicial, no impugnant el crèdit o no oposant-se a aquest, o, en el cas d'un procediment judicial que inclogui vista oral, no compareixent a aquesta després de la impugnació inicial.

3.2. Requisits per a la certificació del títol executiu europeu a l'Estat d'origen

Una resolució executòria sobre un crèdit no impugnat ha de ser certificada com a TEE a petició del creditor sempre que es compleixin els requisits previstos per a cada tipus de títol.

En aquest sentit, cal recórrer als arts. 5, 25 i 26, que fixen els pressupostos de concurrència necessària, segons ens trobem davant d'una resolució judicial, d'una transacció judicialment homologada, o d'un document públic amb força executiva.

Quant a les resolucions judicials³⁸, uns dels principals avantatges de la Proposta de Reglament

³⁸ Per resolució judicial cal entendre, segons l'art. 3.1 de la Proposta, "qualsevol decisió presa per un òrgan jurisdiccional d'un Estat membre amb independència de la denominació que rebi, com ara interlocutòria,

respecte del procediment d'exequàtur del Reglament (CE) núm. 44/2001, és que la certificació com a TEE la realitza l'òrgan jurisdiccional d'origen, que coneix el cas en qüestió i les normes processals que s'han aplicat, i no és necessària la intervenció de cap autoritat judicial de l'Estat requerit o d'execució.

La Proposta no es pronuncia sobre l'atribució concreta de competència per a emetre el certificat i, per tant, quedaria com a qüestió a determinar en la legislació dels Estats membres, encara que una solució viable podria ser atribuir la competència al tribunal que hagi dictat la resolució en primera instància, que seria el competent, si escau, per a l'execució.

L'art. 5 estableix quatre requisits per la certificació com a TEE una resolució judicial sobre un crèdit no impugnat.

1. La resolució ha de ser executòria i tenir autoritat de cosa jutjada (art. 5.a), entenent que la mateixa s'adquireix quan no és possible cap recurs ordinari contra la resolució, o bé els terminis per fer-ho han vençut sense que s'hagi interposat el recurs (art. 3.5).

Per recurs ordinari, cal entendre aquell que pugui donar lloc a l'anul·lació o modificació de la resolució objecte del procediment de certificació, la interposició del qual estigui subjecte a un termini per la Llei de l'Estat d'origen (art. 3.6).

En principi sembla que l'exigència és superior que l'establerta per l'art. 38.1 del Reglament (CE) núm. 44/2001, ja que aquest darrer precepte només requereix que la resolució sigui executòria a l'Estat d'origen, la qual cosa pot succeir sense que la resolució hagi adquirit fermesa, per exemple en una execució provisional. Recordeu també que l'atorgament d'execució segons el Reglament de 2001 pot ser recorregut en el termini d'un mes després de la seva notificació (o dos mesos si el demandat està domiciliat fora de l'Estat d'execució) (art. 43.5 del Reglament de 2001). En aquest termini, no poden prendre's mesures d'execució sinó només mesures cautelars.

En el context de la Proposta de Reglament de 2002 no hi ha aquest tipus de període d'espera, ja que es parteix sempre d'una resolució ferma. Ara bé, pel cas d'una resolució provisionalment executable i no ferma el creditor el pot obtenir un TEE per a mesures cautelars (art. 9).

Per tant, abans que la resolució adquireixi autoritat de cosa jutjada o ferma, l'execució només seria possible amb caràcter provisional, i els seus efectes serien revocats com a conseqüència de l'estimació del recurs. El sistema pel qual s'opta mitjançant la proposta de 2002 és excloure aquesta execució provisional fora de l'Estat d'origen. L'art. 9 sí que permet que el creditor, abans que recaigui resolució judicial sobre el crèdit per a la seva certificació com a TEE, i sempre que es compleixin els requisits de l'art. 5, sol·liciti a l'Estat d'origen un certificat de TEE de mesures cautelars d'acord amb un formulari preestablert (Annex II), amb la finalitat d'adoptar qualsevol

resolució, providència o ordre d'execució, així com l'acte pel qual el Secretari judicial liquidi les costes del procés". Així doncs, una sentència que posi fi a un procés, sempre que no s'hagi impugnat el crèdit segons l'article 3.4, com una interlocutòria aprovada a una transacció judicial, com una interlocutòria ordenant execució poden ser certificats com a TEE.

mesura cautelar contra la propietat del deutor a l'Estat d'execució. Això succeeix independentment de què el creditor, sense necessitat de certificat de TEE, sol·liciti mesures cautelars d'acord amb el Dret de l'Estat d'execució.

El que no queda clar, és segons quins criteris l'òrgan jurisdiccional de l'Estat d'execució podrà valorar els pressupostos per a l'adopció de mesures cautelars, tenint present que el seu desconeixement sobre el fons de la qüestió és gairebé absolut, o si el que pretén la proposta és que el jutge de l'execució desconegui totalment aquests pressupostos que haurà de valorar el jutge de l'Estat d'origen. A més a més, caldrà tenir en compte que el jutge de l'execució haurà de concedir les mesures que resultin menys oneroses pel deutor, que haurà de conèixer qualsevol canvi de les circumstàncies tingudes en compte al TEE de mesures cautelars, i que s'aplicaran les normes del Dret intern de l'Estat d'execució per exigir caució al creditor.

2. La resolució no pot ser incompatible amb el que disposen les seccions 3, 4 i 6 del capítol II del Reglament (CE) núm. 44/2001 (art. 5.b), és a dir, no pot tractar-se de resolucions dictades amb incompliment o inobservança de les regles de jurisdicció o competència en matèria d'assegurances, i sobre contractes amb consumidors o de competència exclusiva, la qual cosa suposa una causa de denegació de l'atorgament d'execució o, si escau, d'impugnació o oposició al reconeixement en l'Estat d'execució en el Reglament (CE) núm. 44/2001 (arts. 35 i 45).

3. Si es tracta d'un crèdit no impugnat d'acord amb l'art. 3.4 b) o c) de la Proposta, és a dir, no impugnat al procés judicial o amb incompareixença a la vista després de la impugnació, és necessari que els procediments judicials en qüestió a l'Estat d'origen compleixin els requisits o normes mínimes previstes al capítol III de la Proposta; això, sens perjudici de tornar sobre aquest més endavant, garanteix la protecció del dret de defensa del deutor en tots els casos en què el caràcter del crèdit com a no impugnat o reconegut, es deriva de comportaments omissius del deutor o de la seva abstenció a oposar-s'hi.

En aquestes situacions cal garantir que s'ha informat correctament al deutor sobre el procés, la seva compareixença o personació, i les conseqüències d'aquests comportaments omissius.

Recordeu que d'acord amb els citats arts. 34.2 i 41 i 45 del Reglament (CE) núm. 44/2001, la notificació de l'escrit d'incoació del procés de forma que el deutor no pugui preparar la seva defensa és motiu per a oposar-se al reconeixement o denegar l'execució d'una resolució dictada per incompareixença excepte que el deutor recorri.

Aquest mecanisme no s'inclou a la Proposta, però conté una sèrie de normes mínimes o uniformes que exigeixen un control institucional sobre la regularitat de les notificacions a l'Estat d'origen com a pressupost per la certificació de la resolució de condemna com TEE.

4. L'art. 5.d) disposa que si la notificació d'escrits regulada al capítol III ha de realitzar-se a un Estat membre distint del d'origen, caldrà atendre el que disposa l'art. 31.1, que al seu torn estableix per a aquests casos de documents judicials de l'Estat d'origen que hagin de ser

traslladats a un altre Estat membre per a la seva notificació, l'aplicació del Reglament (CE) núm. 1348/2000, relatiu a la notificació i trasllat en els Estats membres de documents judicials i extrajudicials en matèria civil i mercantil³⁹.

Els requisits per a la certificació de documents públics extrajudicials amb força executiva es contenen a l'art. 26 de la Proposta.

Els documents públics amb força executiva relatius a crèdits executius en un Estat membre, seran certificats com a TEE a instància del creditor, per l'autoritat que els hagi autenticat, que pot ser qualsevol fedatari públic, com per exemple el Notari sobre l'escriptura pública, mitjançant el formulari establert en l'Annex IV de la Proposta.

A diferència del que preveu el Reglament (CE) núm. 44/2001, on la competència pel reconeixement i execució és sempre d'un òrgan jurisdiccional de l'Estat requerit, la competència per a la conversió en un TEE no s'atribueix en aquest cas a un òrgan jurisdiccional, sinó a l'autoritat o fedatari públic que dóna autenticitat al document.

Ha de tractar-se d'un document formalitzat o registrat com a document amb força executiva i l'autenticitat s'ha de referir al contingut de l'instrument i ha d'haver estat establerta per un poder públic o altra autoritat autoritzada amb aquesta finalitat per l'estat d'origen, o bé es tractarà d'un acord en matèria d'obligacions alimentàries, celebrat davant autoritats administratives o formalitzat per aquestes.

La certificació exigeix la concurrència de dos requisits:

1. Que l'autoritat que va autenticar el document hagi informat al deutor, abans d'expressar el seu consentiment o registrar el document, sobre la seva executorietat directa als Estats membres.

2. Que aquesta informació es certifiqui en una clàusula inclosa al document signat pel deutor.

Evidentment, no s'exigeix la concurrència dels requisits de l'art. 5, previstos únicament per la certificació com a TEE de resolucions judicials.

Sí resulten aplicables la resta de disposicions del capítol II de la Proposta, és a dir, els arts. 4 (supressió del sistema d'exequatur a l'Estat requerit o d'execució), 6 (possibilitat de TEE parcial respecte a determinada part del document), 7 (contingut del TEE), 8 (irrecorribilitat de la resolució relativa al certificat) i 9 (certificat de TEE de mesures cautelars).

També resulta aplicable el capítol IV de la Proposta (procediment d'execució), qüestió que tractarem mes endavant.

³⁹ DOCE L 160, de 30 de juny de 2000.

Pel que fa a les transaccions judicials, l'art. 25 disposa que la seva certificació com a TEE es realitzarà a instància del creditor, per l'òrgan jurisdiccional que hagi aprovat o homologat la transacció, sense subjecció als requisits de l'art. 5, relatiu a les resolucions judicials.

L'art. 25 deslliga totalment el règim de la transacció judicial, que haurà d'homologar-se amb una resolució judicial d'acord amb el Dret intern de l'Estat d'origen, del règim de la resta de resolucions judicials que posin fi al procés amb un pronunciament de condemna a favor del creditor, respecte de les quals s'exigeix fermesa, el compliment d'una sèrie de normes de jurisdicció civil internacional, i regularitat en la notificació per a determinats casos.

Queda clar que en cas de transacció dins el procés judicial, no cal la preservació d'aquests pressupòsits i ha de quedar palès que, al no contenir l'art. 26 cap prescripció addicional respecte de la transacció, aquesta haurà d'acomodar-se als pressupostos i límits del Dret intern de l'Estat d'origen per a la seva homologació judicial, pas previ a la certificació com a TEE.

Igualment i encara que no ho digui el precepte, el deutor ha d'estar perfectament informat de què l'acord transaccional serà immediatament executiu a qualsevol Estat membre, havent-se de recollir aquesta informació al clausulat de la transacció i al certificat de TEE.

3.3. Contingut del títol executiu europeu

D'acord amb l'art. 7 de la Proposta, l'òrgan jurisdiccional de l'Estat d'origen o si escau, l'autoritat que hagi autenticat el document públic, certificarà el TEE d'acord amb els formularis normalitzats dels Annexos I (resolució judicial), III (transacció judicial) o IV (document públic amb força executiva).

El certificat es complimentarà en la mateixa llengua que la resolució o el document, i es facilitaran al creditor tantes còpies autenticades de la certificació del TEE com còpies de la resolució puguin emetre's d'acord amb el Dret intern de l'Estat d'origen.

D'acord amb l'art. 21.2, i amb la finalitat de protegir el deutor d'execucions simultànies en diversos Estats, s'estableix una norma sobre el nombre de còpies autenticades del certificat que poden donar-se al creditor, de manera que si la legislació de l'Estat d'origen fixa un nombre de còpies executòries de la resolució s'aplicarà la mateixa regla pel certificat de TEE.

Els diversos formularis són multilingües, amb la qual cosa es facilita al jutge o autoritat de l'Estat d'origen complimentar la documentació en la seva llengua oficial. Llevat de casos excepcionals en els quals el tribunal o l'autoritat hagi d'oferir explicacions addicionals, tota la informació imprescindible per a l'execució es proporciona reomplint noms i nombres o marcant caselles i, per tant, les necessitats de traducció seran pràcticament inexistentes o mínimes.

Contra la resolució relativa a una sol·licitud de certificat de TEE no és possible interposar cap recurs a l'Estat d'origen (art. 8), sens perjudici, com veurem després, que a l'execució en l'Estat requerit, es prevegi la intervenció del deutor en casos taxats (art. 22).

Probablement, l'eficàcia de l'execució en un altre Estat mitjançant la certificació de TEE es potencia quan, a diferència d'allò que s'ha previst en el Reglament (CE) núm. 44/2001, s'exclou qualsevol recurs contra el certificat o contra la negativa al certificat pel jutge o autoritat competent.

Per tant, si el deutor vol impedir la certificació com a TEE ha d'impugnar el crèdit en l'Estat d'origen, la qual cosa evidentment exclouria l'aplicabilitat d'aquesta Proposta de Reglament, ja que es tractaria d'un crèdit impugnat o sobre el qual s'ha exercitat oposició. Si el crèdit no s'impugna, en les variants a les que es refereix l'art. 3, i el creditor obté una resolució favorable sobre la seva existència i exigibilitat, pot sol·licitar al tribunal que, després d'examinar els requisits de la certificació (arts. 5), decideixi sobre aquesta, sense possibilitat de recurs contra aquesta resolució.

L'art. 34.2 del Reglament (CE) núm. 44/2001, en el mateix sentit que l'art. 27.2 del Conveni de Brussel·les, estableix una norma específica de no reconeixement o denegació d'exequàtur a l'Estat d'execució relativa al dret de defensa del deutor, que no és una altra que la relativa a la sentència dictada en rebel·lia sempre que no s'hagi emplaçat al demandat de forma regular i amb temps suficient per preparar la seva defensa, i no hagi recorregut aquesta resolució.

La jurisprudència del TJCE ha entès, interpretant l'art. 27.2 del Conveni de Brussel·les, que la regularitat en l'emplaçament i el temps suficient per a la defensa són garanties diferents i acumulatives, i l'absència de qualsevol d'aquestes és suficient per denegar l'exequàtur⁴⁰.

No obstant, del propi tenor dels arts. 33.1 i 2, 41 i 43 del Reglament 44/2001, sembla clar que l'òrgan jurisdiccional haurà de concedir l'exequàtur amb el simple examen de les formalitats de l'art. 53 (còpia autèntica de la resolució), sense poder entrar en la revisió del compliment de les normes dels arts. 34 i 35 (causes de denegació del reconeixement), si el deutor no s'oposa al reconeixement o a l'execució. Fins i tot, si s'oposa en virtut de la causa de l'art. 34.2 (rebel·lia amb notificació irregular o temps insuficient), el tribunal de l'Estat d'execució atorgarà l'exequàtur si el deutor no ha recorregut podent haver-ho fet; per aquest motiu, s'imposa al deutor la càrrega de recórrer o impugnar el crèdit

La Proposta de Reglament d'abril de 2002 aplica un sistema molt semblant, ja que no es permet un recurs aïllat contra la certificació de TEE, la qual cosa pot justificar-se per tres motius.

El primer, l'esmentada observança del principi de confiança recíproca entre ordenaments.

El segon, el complet control que realitza el tribunal o autoritat de l'Estat d'origen per complir els pressupòsits per a la certificació, així com de les normes mínimes processals del capítol III, a les quals tornarem mes endavant.

⁴⁰ STJCE de 3 de juliol de 1990 /as. 305/88, Lancray c. Peters.

I, el tercer, la previsió específica de l'art. 20, de la qual ens ocuparem tot seguit, referent a la possibilitat del deutor, que no ha impugnat el crèdit, d'eximir-se dels efectes d'expiració del termini per interposar recurs ordinari contra la resolució del tribunal.

És previsible que l'òrgan jurisdiccional o l'autoritat respectiva de l'Estat d'origen, prèvia sol·licitud del creditor en aquest sentit, emeti un certificat parcial de TEE respecte d'aquelles parts de la resolució o document que compleixin els requisits dels arts. 5, 25 i 26 de la Proposta.

El TEE parcial podrà emetre's, d'acord amb l'art. 6 de la proposta i en el mateix sentit que l'art. 48 del Reglament Brussel·les I:

- quan la resolució s'hagi dictat, o el document s'hagi atorgat, o la transacció es refereixi a diverses qüestions, i només alguns d'ells siguin sobre crèdits pecuniaris vençuts i no impugnats;
- o, respecte a diversos crèdits pecuniaris vençuts per imports específics, quan només algun o alguns d'ells tinguin la condició de no impugnats i compleixin els requisits per a la seva certificació com a TEE.

Aquesta norma relativa al TEE parcial reitera el contingut de l'art. 48 del Reglament (CE) núm. 44/2001, encara que concretant més les diverses situacions en què pot sol·licitar-se aquesta modalitat de TEE.

Segons l'art. 9, i mentrestant la resolució judicial no hagi aconseguit fermesa segons l'art. 5, i tenint en compte que no es preveu l'execució provisional a l'Estat requerit, l'òrgan judicial de l'Estat d'origen podrà, a petició del demandant o creditor, concedir un TEE de mesures cautelars (Annex II), que el facultarà per adoptar les mencionades mesures contra la propietat del deutor a l'Estat requerit o d'execució.

En el mateix sentit, i d'acord amb el Dret intern de l'Estat d'execució, el creditor, sense necessitat de certificació de TEE de mesures cautelars, podrà sol·licitar aquestes a l'Estat requerit.

3.4. Normes processals mínimes sobre crèdits no impugnats a l'Estat d'origen

El capítol III de la Proposta de Reglament de 2002 estableix un conjunt de normes mínimes, que tots els Estats han de respectar quant a les formes de notificació, relatives bàsicament a la preservació del dret de defensa del deutor. Normes que han d'observar-se necessàriament per a què la resolució judicial de condemna sobre el crèdit pecuniari vençut i no impugnat pugui certificar-se com a TEE.

Així, doncs, l'esperit de la Proposta parteix de la idea essencial que pot certificar-se com a TEE tota resolució judicial ferma que contingui un deute líquid, vençut i exigible, sempre que durant el procediment judicial s'hagi respectat escrupolosament el dret de defensa del deutor,

fonamentalment pel que fa al règim de notificacions i a la previsió del temps suficient per articular la seva defensa.

Òbviament, l'àmbit d'aplicació d'aquestes normes mínimes és el de les resolucions judicials sobre crèdits no impugnats en els supòsits de l'art. 3.4 b) o c), és a dir, per absència d'impugnació o oposició o per incompareixença a la vista.

En la resta de casos de crèdits no impugnats que contempla l'art. 3.4, queda clar que el propi deutor exclou l'oposició expressament, ja sigui per aplanament o transacció, o perquè es tracta d'un document públic amb força executiva en l'atorgament del qual intervé voluntàriament i degudament informat del seu caràcter de TEE (art. 3.4 a) i d).

D'altra banda, cal tenir present que aquestes normes processals mínimes no constitueixen un procediment uniforme per a l'aplicació directa a cada Estat, sinó que estan pensades pel seu posterior encaix, com a mínim exigible al procediment uniforme que cada Estat membre reguli a l'efecte.

Els arts. 11 a 14 de la Proposta es refereixen als procediments de notificació de l'escrit d'incoació i de la citació a una vista, incidint en què tot TEE ha de procedir d'una causa en què el demandat hagi tingut coneixement de la demanda amb temps suficient per preparar la seva defensa.

Sobre la notificació de l'escrit d'incoació o document equivalent, es distingeix entre els mètodes principals de notificació, quan hi ha certesa o constància de què l'escrit ha arribat a les mans del deutor; i els mètodes alternatius de notificació quan es dóna fe de què l'escrit no ha arribat al deutor sinó al seu entorn, on és responsabilitat seva accedir al document.

Pel que fa a la modalitat principal, l'art. 11.1.a) es refereix a la notificació personal acreditada mitjançant justificant de recepció en el qual consti la data de recepció, signat pel deutor; l'apartat b) es refereix a la notificació personal acreditada per certificat emès pel funcionari públic competent que l'ha realitzat, de què el deutor va rebre el document; l'apartat c), a la notificació per correu acreditada per justificant de recepció on consta la data de recepció, signat i reexpedit pel deutor; i, l'apartat d), a la notificació per mitjans electrònics acreditada per justificant de recepció en què consta la data de recepció, signat i reexpedit pel deutor.

Respecte a la modalitat alternativa, en defecte de la principal, i després d'haver desplegat un esforç considerable i infructuós per notificar personalment al deutor d'acord amb els apartats a) o b) de l'art. 11, l'art. 12 de la Proposta disposa que es podrà realitzar la notificació al domicili del deutor a adults domiciliats en la mateixa adreça; al domicili professional del deutor; al domicili de la persona jurídica, o mitjançant dipòsit de l'escrit en una oficina de correus o davant de les autoritats competents i notificació escrita de l'esmentat dipòsit a la bústia del deutor, esmentant expressament el caràcter judicial de l'escrit i els terminis en qüestió.

Quant a la notificació de la citació per a una vista, l'art. 14 disposa que en cas de resolució relativa al crèdit no impugnat degut a què el deutor no ha comparegut ni ha estat representat a la vista judicial, i si la citació per a aquesta vista no es va notificar conjuntament amb l'escrit d'incoació, cal notificar al deutor aquesta citació segons qualsevol de les dues opcions següents; o remetre's al sistema dels arts. 11 a 13, que acabem de veure, o bé realitzar la notificació verbalment a una vista prèvia sobre el mateix crèdit, acreditant-se aquest extrem a l'acta de la vista prèvia.

La Proposta assumeix que, per les greus conseqüències que pel deutor pot tenir la certificació del TEE, ha d'assegurar-se la recepció de la notificació, per la qual cosa s'inclouen tot tipus de notificacions personals o que acreditin la recepció efectiva, i s'exclouen clarament les fórmules edictals. Això, al nostre Dret intern, significaria que tota sentència dictada en rebel·lia, després d'un procediment amb notificacions edictals, no podria certificar-se com a TEE.

Pel que fa a l'acreditació de les notificacions, caldrà que consti la data, el lloc i la persona que acusa rebut de la notificació d'acord amb l'art. 13.

Front l'art. 27 del Conveni de Brussel·les i els arts. 34 i 35 del Reglament 44/2001, l'art. 15 de la Proposta de Reglament d'abril de 2002 estableix una regulació precisa sobre la necessitat de què la notificació ofereixi temps suficient al deutor per a la seva defensa, és a dir, sobre el termini que ha d'entendre's suficient per preparar la defensa, que ha de ser com a mínim de 14 dies naturals, o de 28 dies si el deutor està domiciliat a un Estat diferent del d'origen, a computar a partir de la data de notificació de l'escrit d'incoació.

Pel cas en què el deutor no hagi participat en el procediment judicial, i si la citació per a la vista no s'ha notificat conjuntament amb l'escrit d'incoació, ha de notificar-se al deutor la citació per a la vista dins un termini de 14 dies naturals com a mínim, o de 28 dies, pel cas de domicili fora de l'Estat d'origen, per a què pugui comparèixer o disposar la seva representació.

Per tant, que el deutor hagi tingut un termini suficient per a la seva defensa i impugnació del crèdit, esdevé en requisit per a la certificació com a TEE de la resolució judicial, establint-se uns terminis mínims que les legislacions internes podran incrementar però no disminuir.

Cal tenir present, pel que fa a la nostra LEC, que el termini de contestació a la demanda al procés ordinari i en l'especial monitori és de 20 dies, superior al mínim de 14 dies de què parla la Proposta. Però en el judici verbal caldrà establir expressament aquesta previsió, i també en el judici canviari, el termini del qual és 10 dies.

Els arts. 16 a 18 de la proposta de 2002 regulen l'anomenada informació deguda al deutor, sobre la demanda, requisits per a la seva participació al procediment, i conseqüències de l'incompliment d'aquests requisits, és a dir, informació que cal proporcionar al deutor respecte de l'objecte de la reclamació i de les possibles vies que té per impugnar-lo o oposar-s'hi.

Així, l'art. 16 conté un conjunt de dades que han de figurar a l'escrit d'incoació, com el nom, cognoms i domicili de les parts, import del crèdit, els seus interessos si escau, i una descripció dels motius i les causes per les quals s'exercita l'acció.

Pel que fa a la informació sobre els requisits processals per impugnar el crèdit, l'art. 17 especifica clarament el termini d'impugnació, els requisits formals del recurs, la representació legal, advertència de resolució a favor del creditor, la possibilitat de certificació com a TEE contra el qual no és possible cap recurs a l'Estat d'origen, sempre que no impugni el crèdit, així com data i lloc de la vista si escau i conseqüències de la incompareixença (art. 18).

Segons l'art. 34.2 del Reglament (CE) núm. 44/2001, com comentàvem anteriorment, l'atorgament del reconeixement i de l'execució no pot rebutjar-se per una resolució dictada en rebel·lia, encara que no s'hagi notificat al demandat l'escrit d'incoació amb temps suficient, si el demandat ha pogut participar al procediment judicial i no ho ha fet⁴¹. Així doncs, el demandat té la càrrega de participar al procediment judicial (impugnació del crèdit), per evitar una resolució favorable al creditor, i la certificació de la resolució com a TEE.

L'art. 19 de la Proposta de Reglament sobre el TEE de 2002 incideix en aquest raonament, coherentment amb el Reglament (CE) núm. 44/2001. Així, després d'una regulació de la forma i del contingut de la notificació i de la deguda informació al deutor, s'estableixen dos supòsits de subsanació a l'Estat d'origen, de l'incompliment dels pressupòsits processals dels arts. 11 a 18 (notificacions, acreditacions d'aquestes, notificacions per a la vista, termini suficient per preparar la defensa, informació necessària sobre els requisits processals per a impugnar el crèdit i per evitar una resolució en cas d'incompareixença a la vista), amb la finalitat de què, malgrat els incompliments, la resolució pugui certificar-se com a TEE⁴².

En primer lloc, si hi ha possibilitat efectiva d'interposar recurs o aquest s'interposa. En aquest cas, aquestes irregularitats es subsanaran, i podrà certificar-se el TEE sempre que es compleixin cinc requisits:

- que la resolució hagi estat notificada al deutor d'acord amb els arts. 11 a 14;
- que el deutor hagi tingut possibilitat d'interposar recurs ordinari contra la resolució;
- que el termini d'aquest recurs sigui almenys de 14 dies o de 28, en cas d'estar domiciliat fora de l'Estat d'origen;
- que el deutor hagi estat degudament informat de la possibilitat d'interposar recurs, termini per fer-ho, i on i quan interposar-lo;
- i, que el deutor no hagi incoat un recurs ordinari contra la resolució en el termini prescrit.

⁴¹ Vegeu supra, II.2, sobre els arts. 34 y 35 del Reglament 44/2001 i l'art. 27.2 del Conveni de Brussel·les.

⁴² Pel que fa a la irregularitat de la notificació, la jurisprudència del TJCE, interpretant el citat art. 27.2 del Conveni de Brussel·les, entén que no es pot entendre subsanat per una posterior notificació de la sentència al demandat rebel. Fins i tot s'ha afirmat que el reconeixement s'ha de denegar en cas de notificació irregular, independentment de què el demandat tingués coneixement de fet del contingut de la cèdula d'emplaçament o

En segon lloc, i encara que el mètode de notificació no s'ajusti als arts. 11 a 14, també és possible la certificació, si s'estableix que el deutor ha rebut personalment el document corresponent amb temps suficient per preparar la defensa d'acord amb els arts. 15 a 18.

Pot succeir, i així ho preveu l'art. 20 de la Proposta de Reglament sobre el TEE, que encara que s'hagin observat amb rigor els requisits dels arts. 11 a 18 sobre mètodes de notificació, per circumstàncies excepcionals, com la força major, el deutor no hagi tingut coneixement de les notificacions en qüestió.

En aquesta situació extraordinària, el precepte li concedeix al deutor una "exempció", consistent en què si no ha rebut a temps la resolució té la possibilitat d'interposar recurs ordinari, amb la consegüent represa de la fase contenciosa, fins i tot fora dels terminis previstos per a aquest, sempre que es compleixin dues condicions:

- que el deutor, sense culpa o causa imputable, no tingui coneixement de la resolució amb temps suficient per interposar el recurs, o no hagi tingut coneixement de l'escrit d'incoació amb l'antelació necessària per oposar-se, llevat que es doni la circumstància de l'art. 19.1 (possibilitat de recórrer i abstenció de fer-ho);
- i, que el deutor hagi articulat defensa inicial de la demanda relativa al fons.

En aquests casos, si la resolució no pot ser objecte de revisió judicial plena mitjançant recurs ordinari (consideració plena de les qüestions de fet) a l'Estat d'origen, l'art. 20.2 estableix que el deutor podrà acollir-se a una exempció completa del termini per impugnar el crèdit, és a dir, per a reobrir el procediment judicial o per a un recurs extraordinari que permeti la plena intervenció, sol·licitant-ho en el termini de 14 o 28 dies naturals.

3.5. Procediment d'execució a l'estat requerit

El procediment d'execució del TEE es regirà amb caràcter general pel Dret de l'Estat requerit o d'execució (art. 21.1).

El creditor haurà de sol·licitar-ho, facilitant a l'autoritat judicial de l'Estat d'execució, una còpia autenticada de la resolució, una còpia del TEE, i, si escau, una traducció autenticada de la part d'aquest que no consisteixi en noms, direccions, o en caselles que estan redactades en tots els idiomes oficials dels Estats membres (Annexos I, III i IV).

Les especialitats són fonamentalment dues:

1. L'art. 22.1⁴³ preveu l'oferiment al deutor d'una revisió judicial a la seva instància, que obeeix a un únic motiu, com és la possible incompatibilitat del TEE amb una resolució dictada abans a un

document equivalent. Així, STJCE de 12 de novembre de 1992 (as.123/91, Minalmet c. Brandeis), i la STJCE de 3 de juliol de 1990 (as. 305/88, Lancray c. Peters).

⁴³ Art. 27.3 i 5 del Conveni de Brussel·les, i art. 34.3 i 4 del Reglament 44/2001.

altre Estat membre o tercer país, referida als mateixos fets i a les mateixes parts, i que compleixi les condicions necessàries per ser reconeguda a l'Estat d'execució, no havent-se pogut al·legar aquesta incompatibilitat per impugnar el crèdit al procediment seguit a l'Estat d'origen.

Aquesta revisió judicial evidentment no pot entrar al fons de la qüestió respecte al TEE i a la resolució. Això implica, al nostre parer, que no cal entrar ni en l'acció judicial iniciada a l'Estat d'origen, que es regeix per la seva legislació, ni als requisits del TEE, degudament comprovats mitjançant la seva certificació a l'Estat d'origen.

L'art. 22 està directament relacionat amb l'art. 34.3 i 4 del Reglament (CE) núm. 44/2001, que estableix com a causes per denegar el reconeixement o exequàtur o l'execució:

- que la resolució objecte del TEE sigui incompatible amb una resolució dictada entre les mateixes parts a l'Estat d'execució;
- o que sigui incompatible amb una resolució anterior d'un altre Estat membre entre les mateixes parts amb el mateix objecte i la mateixa causa, si aquesta darrera resolució reuneix les condicions necessàries pel seu reconeixement a l'Estat requerit.

El que fa l'art. 22 de la Proposta de 2002 és eliminar la diferència entre resolució dictada a l'Estat d'execució o a un tercer Estat membre, la qual cosa implica encertadament que en ambdós casos la coincidència d'identitat entre parts i fets i la circumstància de què aquesta resolució sigui executable a l'Estat d'execució, impedeix l'execució del TEE inicial.

A més a més, s'afegeix una condició addicional, que és la impossibilitat pel deutor d'al·legar incompatibilitat a l'Estat d'origen, és a dir, s'imposa al deutor la càrrega de plantejar com més aviat millor l'existència d'aquesta resolució incompatible a un altre Estat, per evitar el TEE a l'Estat d'origen, de manera que només quan no hagi pogut fer-ho, podrà al·legar aquesta circumstància (litispèndencia, cosa jutjada) a l'Estat d'execució.

2. L'art. 23 estableix una norma comuna pels dos supòsits comentats que són: la sol·licitud d'exempció del termini per recórrer (art. 20), i la revisió pel jutge de l'Estat d'execució de la possible incompatibilitat del TEE amb una altra resolució (art. 22).

Aquesta norma estableix que per a aquests casos el jutge de l'Estat requerit pot, a instància del deutor, suspendre el procediment d'execució, o bé limitar-se al tema de les mesures cautelars, o subordinar l'execució a la prestació d'una garantia pel creditor.

La raó és senzilla, ja que el resultat final dels procediments determinarà si efectivament continua existint un TEE.

Serà el jutge qui decideixi quina possibilitat de les tres que ofereix el precepte és la més oportuna, tenint en compte, entenem, les perspectives d'èxit de la sol·licitud d'exempció o revisió del deutor, i la probabilitat de què pateixi un perjudici irreparable amb l'execució.

Queda clar que la supressió de l'exequàtur facilita en gran mesura l'execució del TEE en un altre Estat membre. Ara bé, la Proposta de Reglament no harmonitza les legislacions en matèria d'execució dels diferents Estats, com tampoc ho fa amb les garanties processals mínimes en matèria de notificacions al deutor.

L'art. 24 de la Proposta, però, institucionalitza, per reduir aquesta diversitat legislativa, un sistema d'informació sobre els sistemes dels Estats membres mitjançant la Xarxa Judicial Europea (XJE), establerta per la Decisió 2001/470/CE del Consell, de 28 de maig de 2001⁴⁴.

El precepte estableix que els Estats membres, amb la finalitat de facilitar l'accés als procediments d'execució a l'Estat d'execució als creditors en possessió d'un TEE, col·laborarà per proporcionar informació sobre els mètodes i procediments d'execució dels Estats membres i les autoritats competents d'execució en cadascun d'ells, informació que es posarà a disposició del públic en el marc de la XJE en matèria civil i mercantil.

Queda pendent una qüestió, al nostre parer essencial, que és si el deutor executat en virtut d'un TEE, podrà o no oposar-se a l'execució a l'Estat requerit, d'acord amb el seu Dret intern, en el nostre cas, segons els motius dels arts. 556 a 558 de la LEC. La resposta a aquesta qüestió excedeix els propòsits d'aquest treball i podria constituir el punt de partida d'una altra investigació. Amb tot, això no impedeix que ens pronunciem afirmativament en el sentit de què, amb caràcter general, i amb l'excepció d'algunes qüestions que breument exposem a continuació, l'executat podrà oposar-se a l'execució a l'Estat requerit en virtut d'un TEE emès a l'Estat d'origen.

Malgrat tot, també considerem que caldria excloure d'aquesta oposició tots aquells motius que impliquin pel jutge de l'execució una valoració de qüestions relatives al fons del cas, perquè el seu desconeixement al respecte és gairebé absolut. Així, no podrien ser objecte de debat causes d'oposició com la culpa exclusiva de la víctima, la concurrència de culpes o la força major, ni tots aquells motius d'oposició que al seu torn es fonamentin en documents públics emesos a l'Estat d'origen, tret que alhora tinguin el caràcter de TEE. Així, per exemple, la compensació que consti en títol executiu o la transacció que consti en document públic implica que aquests títols també han de ser TEE per a què el Jutge de l'execució els pugui valorar com a excepció.

⁴⁴ DO L 174 de 27 de juny de 2001, p. 25.